

מסורת הש"ס

6) נכנסת ה' ושיג'... 7) אשת נבי ושיג'... 8) געלל ו' ז' רבי כ'... 9) ס"ח רבי אלע ו'... 10) נכנסת... 11) מנדרין ק"ל... 12) מנדרין ק"ל... 13)

תורה אור השלם

1 ברוך אתה דבורך וברוך אתה בשרה... 2 ברוך אתה בברך וברוך אתה בצאתך... 3 דברים כ"ג

הגהות הב"ח

6) נ"ו דילך דילי ונדרוג... 7) ע"ר ר' יוחנן לטעמיה... 8) מ"ל וזהו ר' נתנאל

הגהות הגר"א

11) נ"ו מ"ב תבילה חרענה... 12) ר"ב ור"ף גר"ס גר"ס... 13) מנחה לא חרעה כ"ו ונתן... 14) תבילה חרענה קטניתו א"ל... 15) ל"ק ס"א ס"ו ממני כ"א... 16) כ"א כ"ב כ"ג

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא

מיקל. א"ע דמשני לא סבר דמקפיד איניש מדי דלא חסר בה: דאמר מר. רבה בר רב הונא דאבי רבה דרבה גידלו נבימו: דהסבור. שמעשה בורה שלא ילמחו וזעוניה: ליוטע [שפא] מטין וכו'. ה"ג פסק עמו מטין שמה הוא זרעה מטין בשנה

מיקל אמר אביי טעמא דרבין שמעון כדמר דאמר מר האי מאן דניהא ליה דתתבור ארעיה לזרעה שתא חמי ושתא שערי שתא שתי ושתא ערב ולא אמרן אלא דלא כריב ותני אבל כריב ותני לית לן בה: תבואה לא יזרענה קמנית [וכו']: מתני ליה רב יהודה לרבין [א] 'תבואה יזרענה קמנית א"ל והא אגן תגן תבואה לא יזרענה קמנית א"ל לא קשיא ר"ג רבין לן והא להו א"ל רב יהודה לרבין בר ר"ג רבין אחי רבני תחלי דבי כיתנא אין בהן משום גול יזעמדות על גבולין יש בהן משום גול וזאם הוקשו לזרע אפילו דבי כיתנא נמי יש בהם משום גול מ"ט מאי דאפסיד אפסיד א"ל רב יהודה לרבין בר ר"ג רבין אחי רבני דילך ודילך דילי (6) נהוג בני מצרא אילן הנוטה לכאן לכאן והנוטה לכאן לכאן דאיתמר אילן העומד על המיצר אמר רב הנוטה לכאן לכאן והנוטה לכאן לכאן ושמאל אמר יחולקין מיתבי אילן העומד על המיצר יחולקו תיובתא דרב (7) תרגמא שמואל אליבא דרב בממלא כל המיצר כולו אי הכי גאי למימרא לא צריכא דתלי טוניה לחד גביא ואכתי מאי למימרא מהו דתימא 'דא"ל פלוג הכי קמ"ל דאמר ליה מאי חזית דפלגת הכי פלוג הכי א"ל רב יהודה לרבין בר ר"ג רבין אחי לא תזבין ארעא דסמיכא למתא (7) ד"ר (8) אבהו אמר רב הונא אמר רב יאסור לו לאדם שיעמוד על שדה חבירו בשעה שעומדת בקמותיה איני והא אשכחינהו רבי אבא לתלמידיה דרב אמר להו מאי אמר רב בהני קראי יבית אתה בעיר וברוך אתה בשדה (9) ברוך אתה בברוך וברוך אתה בצאתך ובאמרו ליה הכי אמר רב ברוך אתה בשדה שיהו נכסך קרובים לעיר ברוך אתה בבואך (10) שלא תמצא אשתך ספק גדה בשעת ביאתך מן הדרך ברוך אתה בצאתך (11) שיהו צאצאי מערך כמותך ואמר להו ר' יוחנן לא אמר הכי אלא ברוך אתה בעיר שיהא בית הכסא סמוך לשולחן אבל בהב"ב לא (12) ורבי יוחנן למעמיה דאמר (13) שכר פסיעות יש ברוך אתה בשדה שיהו נכסך משולשין שליש בתבואה שליש בותים ושלש בגפנים ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך שתהא יציאתך מן העולם כביאתך לעולם מה ביאתך לעולם בלא חמא אף יציאתך מן העולם בלא חמא לא

קו.

האי מאן דרבעי דתתבור [ארעיה]. פי' בנקוט' שמקלקל שדה וקשה לדברנה ק' הוא רגילות של עובדי אדמה שזרעים שנה מטין ושנה שעורין וכשזרעין אותה ב' שנים מטין לזופין או שעורין ממקלקלת וכן נמי משמע בשליה חזקת הבתים (ב"ב דף ק"ו:) גבי אחד אמר אכלה מטין ואחד אמר אכלה שעורין כדפי' רבינו שמואל התם לכן י"ל האי מאן דכעי שמהא שדהא חשוכה כלילי הניחה שנה אחת בורה כי כן דרך לזרעה שנה ולהזירה שנה כדי שחמור לכהא ממה שהוכתסה לזרע שמה חטין ושמה שעורים ולכן אסר רשב"ג כשאמר לזרעה מטין שלא זרע שעורים כי שמה אשתקד זרעה שעורים ואי כריב ותני לית לן בה ע"ל לא יאסור רשב"ג: הג"י תחלי דבי כיתנא אין בהם משום גול. א"ע ג' שהתנה יהושע שיהו מלקטין עשבים ככל מקום כדאמר בסוף פ' מרובה (ב"ב דף פ"א.) התם מיירי בעשבים שאין לזרוע לאדם אלא לבתמה וכן משמע מדלא נקט ירקות אבל תחלי שהן מאלל אדם אסור אל"כ הוא שדה פשתן: א"ל ר' העומר ע"פ המיצר. פי' הקונטרס אינו מיושב שפירש אילן שנטוע בקרקע סמוך למיצר והשרשים נטיים בשל חבירו אלא נראה לפרש שהאילן עומד ממש על המיצר שהוא של שניהם ואין השרשים מתפשטין לקרקעו של זה ויתר משל זה אך הענפים נטין יותר לשל אחד מהם רב אמר הנוטה לכאן לכאן כיון שהשרשים שוים בשל זה כמו בשל זה אוליגן אתר הענפים מה שיש מן הענפים כנגד המיצר חולקים והשאר לרשות שנוטין היו הכל שלו ושמאל אמר חולקין אוליגן אתר השרשים שהם שוים כמו כן יהיו שוים בענפים אבל אי נטוע כילו ברשות אחד והענפים נטיים ברשות חבירו בזה אמר ר' יוחנן בס"פ לא יאסור (ב"ב דף ק"ו:) וס' ד"ה [ואחד] מציא וקורא שעל מנת כן הגמיל יהושע את הארץ שכל הענפים יהא לבעל השרשים ובהא מודו מני רב ושמאל דשמעון ופריך אילן העומד על המיצר חולקים ומשני בממלא כל המיצר כמו שהשרשים הן כולן על המיצר כך הם הענפים ותחלי טעוניה לחד גביא דקאמר לא שהענפים עובדים המיצר אלא שיש פירות לחד אחד יותר מלחד חבירו מהו דתימא פילגו לאורכו של מיצר קמ"ל דחולקין לרוחבו של מיצר ושילבי הבית והעלייה (לקמן דף ק"ח:) דתנן שמי גינות זו למעלה מזו וירק צינחיים השרשים לכ"ע הם של עליון לפי שהם יונקים מנימוהו אבל הנוף שהוא צאיר התחתון לר' יהודה הוא של תחתון ולר"מ הוא של עליון דאמר שדי נופו נתר עיקרו והתם פסיק כר"ש דאמר כל שיכול עליון לפשוט ידו ולטול הרי אלו שלו והיינו כר"מ והשאר מסתמא הפקיר לתחתון ונראה דאפי' לרב דלית ליה הכא שדי נופו נתר עיקרו סוגר שפיר כר"מ דכיון דהתם כל השרשים כולן בשל עליון דין הוא למימר שדי נופו נתר עיקרו כדאמר נמי רבי יוחנן בשליה לא יאסור ושמאל דאמר הכא חולקין יכול לסגור התם כרבי יהודה דלא אמר שדי נופו נתר עיקרו משום דרגילות למלאות גינתו עפר ולהשוותו אל על המיצר רק מעט מן הענפים נטיים לכאן ולכאן חזן לרוחב המיצר:

עין משפט ונר מצוה

בא ב מ"י פ"ח מהל' ספרות הלכה ע פתג עשין פט טו"ט"ע ח"מ ס"י ע"ג: כו ג ד ה מ"י פ"ו מהל' גולה ואבדים הלכה ד פתג עשין עג טו"ט"ע ח"מ ס"י פ"ד ספ"ף ז': כז ו מ"י פ"ד מהל' עשבים הלכה ע פתג עשין פט טו"ט"ע ח"מ ס"י קס"ו ספ"ף ז' ו"י קס"ה ספ"ף טו': ז [טו"ט"ע ח"מ ס"י ע"ג ספ"ף ה']:

לעני רש"י

קריש"יין [קריש"יין]. 11)

מ"ס"ף רש"י

אסור לו לאדם שיעמוד על שדה חבירו כו'. ע"ל שדה חבירו כו'. ע"ל חוקי עשין רעה ב"ב כ"ג. שלא תמצא אשתך ספק גדה בשעת ביאתך מן הדרך. כעשה שאלם כ"ג מן הדרך קשה לו כשימלא את אשתי ספק גדה יותר ממה דחזית, שעל ספק הוא מילך ויליזו חקיקו ויתמר טעויה היא ועל אפי' חזק מוטע (סנהדרין ג"ג.) שיהו צאצאי מערך כמותך. כמותה ולטובר וככול (תענית י"ג.)

תשעין